

3. Роль сучасних технологій у становленні майбутніх лікарів / В.М. Ждан, В.М. Бобирьов, О.В. Шешукова [та ін.] // Медична освіта. – 2012. – № 3. – С. 35–37.
4. Does simulation-based training facilitate the integration of human anatomy with surgery? A report of a novel Surgical Anatomy Course / K. Torres, M. Denisow-Pietrzyk, L. Pietrzyk [et al.] // Folia Morphol. (Warsz). – 2017.

КОНТРОЛЬ ЯКОСТІ ЗНАТЬ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ МЕДИЧНОЇ ХІМІЇ

**Іващенко О.Д., Харченко С.В., Нікозять Ю.Б., Цубер В.Ю., Іщейкіна Л.К.,
Копанцева Л.М., Діденко Є.П.**

Вищий державний навчальний заклад України «Українська медична стоматологічна академія»

Висвітлена важливість контролю якості знань з навчальної дисципліни «Медична хімія», визначені основні показники, за якими необхідно здійснювати контроль, окреслені підсумкові компетенції, що набувають студенти при вивченні цієї дисципліни.

The paper shows the importance of knowledge quality control in the academic subject «Medical Chemistry». It also defines main criteria for implementation of the quality control and final competences obtained by students when studying the discipline.

Ключові слова: майбутні лікарі, медична хімія, контроль якості знань.

Медична хімія – одна з фундаментальних навчальних дисциплін у процесі фахової підготовки майбутніх лікарів. Вивчення її дає можливість студентам медичних вишів здобути найбільш повний об'єм необхідних знань, умінь і навичок у галузі основних фізико-хімічних процесів, що пов'язані з подальшою професійною діяльністю, контролем якості та термінів зберігання лікарських препаратів, їх біотрансформацією в організмі людини.

У процесі вивчення медичної хімії, згідно з навчальним планом, використовують наступні види навчальних занять:

- лекції;
- практичні заняття;
- лабораторні заняття;
- самостійна робота студентів.

Важливо пам'ятати, що для формування висококваліфікованого майбутнього лікаря важливого значення набуває знання теоретичних основ біонеорганічної, біофізичної та колоїдної хімії, можливостей їх практичного застосування для більш глибокого й повного вивчення біологічної хімії та фармакології [1-3, 6, 7].

Основним завданням у процесі вивчення медичної хімії майбутніми лікарями є оволодіння найбільш широким колом знань, умінь і навичок у галузі основних фізико-хімічних процесів, що пов'язані з медичною практикою, контролем термінів зберігання та якістю лікарських препаратів, а також їх біотрансформації у тілі людини. Окрім того, у процесі вивчення медичної хімії майбутні лікарі вчать чітко формувати результати власних спостережень і робити на їх основі необхідні висновки [4].

На нашу думку, для визначення якості знань студентів з дисципліни медичної хімії слід проводити контроль за наступними показниками:

- засвоєння основних положень та законів біонеорганічної, біофізичної та колоїдної хімії;
- формування у студентів умінь і навичок ведення лабораторних робіт з метою розвитку дослідницьких якостей, необхідних для подальшої професійної діяльності;
- вміння аналізувати результати спостережень;
- оволодіння методами фізико-хімічних досліджень, найбільш поширених у медичній сфері;
- навички користування науково-методичною та довідковою літературою.

Слід пам'ятати, що контроль якості знань студентів, частіше всього, здійснюється на рівні викладач – студент, і найбільш важливого значення у цьому процесі займає рівень професійно-інтелектуальних здібностей викладача та інтелектуального потенціалу здобувача вищої освіти.

У результаті вивчення медичної хімії майбутні лікарі мають оволодіти комплексом необхідних знань стосовно основних законів біонеорганічної, біофізичної та колоїдної хімії, необхідних для формування цілісної особистості майбутнього фахівця медичної галузі. Студенти навчаються користуватися хімічним посудом, приладами та повинні вміти визначати певні фізико-хімічні показники. До результатів вивчення навчальної дисципліни належать: вільне оперування хімічною термінологією відповідно вимог номенклатурної комісії Міжнародної спільноти теоретичної та прикладної хімії (ІЮПАК), здатність пояснювати теоретичні основи досліджуваних явищ, процесів та фактів; їх аналіз та інтерпретація, вміння робити необхідні висновки; користуватися довідковою та методичною літературою.

Відповідно до нормативних документів, студент має виробити певні вміння та навички, необхідні для подальшої професійної діяльності, навчитися перетворювати отриману інформацію у власні професійні компетентності, тобто набір практичних умінь, способів діяльності, особистісні психологічні здатності до пізнання необхідного кола предметів та явищ, необхідних для здійснення продуктивної професійної діяльності у сфері медицини.

Головною метою діяльності кафедри медичної хімії ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія» є підготовка фахівців зі сформованою компетентістю в знанні основних законів біонеорганічної, біофізичної та колоїдної хімії, що належать до ключових у процесі фахової підготовки майбутнього спеціаліста медичної сфери.

Для формування компетентності з медичної хімії слід виходити з детального аналізу структури компетентності на формування якої націлений навчальний процес.

Після вивчення теоретичної і практичної частини навчальної дисципліни «Медична хімія» здійснюється конт-

роль засвоєного навчального матеріалу шляхом перевірки знань (теоретична робота на занятті, контрольні роботи, тестування). У якості підсумкового контролю знань студентів використовують модульні роботи.

За основу розробки компетентності з медичної хімії нами були взяті розділи, що входять у якості окремих складових біонеорганічної, біофізичної та колоїдної хімії. Відштовхуючись від цього, у розроблених методичних рекомендаціях розділи дисциплін, що вивчаються студентами, представлені у вигляді окремих компетенцій, які лежать в основі компетентності в цілому за всіма даними розділами.

Вивчення біонеорганічної, біофізичної та колоїдної хімії починається із загальних понять, тому особливо важливо навчити студента самостійно аналізувати та робити висновки за результатами проведених лабораторних робіт.

Таким чином, засвоєні знання, вміння і навички аналізу та оцінки результативності виконуваної експериментальної роботи складає цілісну компетенцію з медичної хімії в цілому.

У практиці навчального процесу освоєння навчальної дисципліни «Медична хімія» важливе місце посідають практичні роботи, де широко застосовуються експериментальні методи якісного і термічного аналізу, потенціометрії, кінетики, каталізу, сорбції, хроматографії та ін. Для формування компетентності в оцінюванні проведення дослідів експериментального характеру майбутні фахівці мають набути вміння практичного виконання, оцінювання селективності та специфічності кожного виконуваного дослідів. При цьому методичні рекомендації до виконання завдань дослідницького характеру мають теоретично обґрунтовувати використання зазначених вище експериментальних методик для вирішення поставлених перед дослідником завдань, а компетенція представляє собою комплекс необхідних знань, умінь та навичок детально аналізувати та професійно оцінювати проведені експериментальні дослідження.

Зазначений підхід щодо організації навчального процесу – теоретичне обґрунтування необхідності проведення експериментальних дослідів з біонеорганічної, біофізичної та колоїдної хімії безумовно потребує виконання відповідних лабораторних занять з урахуванням методичних рекомендацій до вивчення навчальної дисципліни.

Передумовою формування, розвитку та удосконалення стійкої компетенції є багаторазове повторення однакових дослідів протягом певного періоду. Тому у процесі розробки методичних рекомендацій до вивчення медичної хімії слід ґрунтуватися на закріпленні уже сформованої компетентності та враховувати необхідність послідовного планування лабораторних робіт.

Висновки. Методика викладання медичної хімії у ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія» адаптована до умов сучасної медичної освіти та спрямована на формування професійної компетентності та подальшу професійну діяльність майбутніх фахівців медичної сфери.

Список використаних джерел

1. Беспалько В.П. Педагогика и прогрессивные технологии обучения / В.П. Беспалько. – М., 1995.
2. Вербицкий А. А. Активное обучение в высшей школе: контекстный подход / А. А. Вербицкий.- М.: «Высшая школа», 2001. – 120 с.
3. Зайцев О.С. Методика обучения химии: Теоретический и прикладной аспекты: учеб. для студ. высш. учеб. Заведений / О.С. Зайцев.- М., 1999.- 147 с.
4. Каплаушенко А.Г. Медицинская химия: учебно-методическое пособие / А.Г. Каплаушенко, С.А. Похмелкина, Г.В. Чернега [и др.]. – Запоріжжя, 2012. – 413 с.
5. Панасенко О.П. Проблеми вищої медичної освіти України в умовах Болонського процесу / О.П. Панасенко, В.П. Буряк, А.Г. Каплаушенко, В.В. Парченко [та ін.] // Запоріжський медичний журнал.- 2011. – Том 13.- №3. – С.105-107.
6. Слостенін В.А. Педагогика: педагогические теории, системы, технологии / В.А. Слостенін, И.Ф.Исаев, Е.Н. Шиянов.– М.: АCADEMA, 2002. – 202 с.с.
7. Тиноко И. Физическая химия. Принципы и применение в биологических науках / И. Тиноко, К. Зауэр, Дж. Вэнг, Дж. Паглиси.- М., 2005. – 350 с.

ПРАКТИЧНА СПРЯМОВАНІСТЬ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЯК ЗАПОРУКА ЯКОСТІ ОСВІТИ

Ільченко В. І., Сизова Л. М., Прилуцький К. Ю., Пікуль К. В.

Вищий державний навчальний заклад України «Українська медична стоматологічна академія»

Висвітлені питання важливості практичної спрямованості освітнього процесу у Вищих навчальних закладах, як необхідної складової професійної підготовки майбутнього фахівця та методологічного підходу до проведення практичної підготовки.

The present article highlights the importance of practical orientation of the educational process in higher educational institutions as a necessary component of professional training of the future specialist and methodological approach to practical training.

Ключові слова: якість освіти, практична підготовка, професійні навички.

Формування та всебічний розвиток особистості, забезпечення умов для самовизначення і самореалізації – головна мета галузі освіти. Важливим чинником, який сприяє формуванню вміння застосовувати набуті теоретичні знання у практичній діяльності, а відтак сприяє набуттю студентами професійних компетентностей, є практична підготовка на робочому місці [4]. Професійна спрямованість навчання – складний динамічний процес, у якому взаємодіють мета, зміст і методи навчання, він спирається на концепцію особистісного підходу, на розвиток пізнавальної активності студентів, що пов'язана з інтересом до майбутньої професії [1, 2, 4]. Недооцінка ролі стажування (або навіть праці за спеціальністю) на конкретному робочому місці ще під час навчання часто має наслідком невміння творчо застосувати отримані знання у практичній діяльності, що ускладнює процес адаптації